

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
„Харківський політехнічний інститут”

**Управління
інноваційною діяльністю:
магістерський курс
Частина I**

За редакцією проф. П.Г. Перерви, проф. М.І. Погорелова
проф. С.А. Меховича, проф. М.І. Ларки

Затверджено Міністерством освіти і науки України як
підручник для студентів вищих навчальних закладів

Харків НТУ „ХПІ” 2011

ББК 65.050.24

У.67

УДК 330.341.1;658589

Рецензенти: **П.Т. Бубенко**, д-р екон. наук., проф., директор Північно-Східного наукового центру НАН і Міносвіти та науки України;
О.М. Теліженко, д-р екон. наук., проф., зав. каф. управління Сумського державного університету;
В.Є. Момот, д-р екон. наук., проф., проректор з наукової роботи, зав. каф. менеджменту Дніпропетровського університету економіки та права

Гриф надано Міністерством освіти і науки України (лист № 14/18-Г-6 від 09.01.2009)

У.67 Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 614 с. – Укр. мовою.

ISBN 978-966-2579-01-7

У підручнику розглядаються найважливіші дисципліни магістерського курсу, які є нормативними при підготовці фахівців зі спеціальностей «Менеджмент інноваційної діяльності» та «Управління інноваційною діяльністю». Розглядаються структура, стан, основні тенденції та особливості форм і методів активізації інноваційної діяльності, механізм і специфіка створення та комерціалізації інновацій. Детально розглянуті всі теми відповідної типової навчальної дисципліни, а також висвітлено ряд додаткових питань та напрямків.

Підручник підготовлено в двох частинах і розраховано на студентів вищих закладів освіти, аспірантів, викладачів і наукових співробітників, а також усіх, хто займається або цікавиться проблемами інноваційної діяльності.

ISBN 978-966-2579-01-7

© П.Г.Перерва, М.І.Погорелов,
С.А.Мехович, М.І.Ларка, та інші
автори, 2011
© НТУ „ХПІ”, 2011

Зміст

ВСТУП.....9

РОЗДІЛ І ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

ТЕМА 1 ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ІННОВАЦІЇ

- 1.1 Інновації: суть, зміст, функції*
- 1.2 Класифікація інновацій.....*
- 1.3 Життєвий цикл інновацій....*

ТЕМА 2 СТАНОВЛЕННЯ ТЕОРІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА ЇЇ СУЧАСНІ

КОНЦЕПЦІЇ

- 2.1 Передумови виникнення інноваційних теорій*
- 2.2 Інноваційні теорії економічного розвитку*
- 2.3 Теорії управління знаннями - основа інноваційного розвитку*

ТЕМА 3 ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ЯК ОБ'ЄКТ ІННОВАЦІЙНОГО

МЕНЕДЖМЕНТУ

- 3.1 Сутність інноваційного процесу*
- 3.2 Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності та інноваційного процесу*
- 3.3 Структура інноваційного процесу*
- 3.4 Джерела та методи творчого пошуку інноваційних ідей*

ТЕМА 4 ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ

ДІЯЛЬНОСТІ.....

- 4.1 Роль держави у здійсненні інноваційної діяльності суб'єктами ринку*
- 4.2 Принципи та методи державного регулювання інноваційної діяльності.....*
- 4.3 Система державної підтримки інноваційної діяльності*
- 4.4 Зарубіжний досвід державного регулювання та підтримки інноваційної діяльності.....*

ТЕМА 5 СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА

ПІДПРИЄМСТВІ

- 5.1 Умови та складові процесу управління інноваційною діяльністю на промисловому підприємстві*
- 5.2 Розробка концепції інноваційної стратегії підприємства*
- 5.3 Стратегічне планування інноваційних зрушень*
- 5.4 Методи поточного планування інноваційної діяльності*

ТЕМА 6 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- 6.1 Класифікація організаційних форм інноваційних підприємств та їх характеристика.....*
- 6.2 Основні риси і сфери діяльності віолентів, патієнтів, комутантів та експлерантів ...*

- 6.3 Ринкова інфраструктура інноваційної діяльності **Ошибка! Закладка не определена.**
6.4 Венчурне підприємництво як прогресивна форма організації інноваційної діяльності..... **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 7 ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЕКТ: ОБҐРУНТУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 7.1 Сутність інноваційних проектів та їх зміст **Ошибка! Закладка не определена.**
7.2 Життєвий цикл і етапи інноваційного проекту **Ошибка! Закладка не определена.**
7.3 Джерела фінансування інноваційних проектів **Ошибка! Закладка не определена.**
7.4 Управління інноваційним проектом **Ошибка! Закладка не определена.**
7.5 Елементи конкурсного оцінювання інноваційних проектів **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 8 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПІДПРИЄМСТВАОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

- 8.1 Види ефектів від впровадження інновацій **Ошибка! Закладка не определена.**
8.2 Показники ефективності інноваційної діяльності та методи їх оцінки **Ошибка! Закладка не определена.**
8.3 Соціальна ефективність інноваційної діяльності **Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ II ЕКОНОМІКА ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 1 ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ І ОБ'ЄКТ

ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

ТЕМА 2 ВИРОБНИЧІ РЕСУРСИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 2.1 Основні фонди інноваційного підприємства **Ошибка! Закладка не определена.**
2.2 Нематеріальні активи інноваційного підприємства **Ошибка! Закладка не определена.**
2.3 Оборотні кошти підприємства **Ошибка! Закладка не определена.**
2.4 Трудові ресурси: склад і структура персоналу **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 3 ЕКОНОМІКА ПРАЦІ НА ІННОВАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 3.1 Організація і оплата праці.... **Ошибка! Закладка не определена.**
3.2 Продуктивність праці: показники і методи виміру **Ошибка! Закладка не определена.**
3.3 Інноваційний менеджер: соціоніка типів і характеристик **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 4 ЕКОНОМІКА ВИРОБНИЧИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ІННОВАЦІЙНОГО

ПІДПРИЄМСТВАОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

- 4.1 Виробнича програма **Ошибка! Закладка не определена.**
4.2 Виробнича потужність..... **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 5 ЕКОНОМІКА ВИТРАТ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 5.1 Загальна характеристика витрат підприємства.
Класифікація витрат..... **Ошибка! Закладка не определена.**
5.2 Поняття собівартості. Планування та калькулювання собівартості. Фактори і шляхи зниження собівартості **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 6 ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 7 ОРГАНІЗАЦІЙНІ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ

ДІЯЛЬНІСТЮ.....ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

РОЗДІЛ III ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ РОЗРОБЛЕННЯ І ОСВОЄННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ

ТЕМА 1 ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОДУКТІВ

- 1.1 Новий продукт, продуктова політика інноваційного підприємства **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2 Процес розроблення та створення нового продукту, його модифікації **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 2 ПРОЕКТНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ РОБІТ ЗІ СТВОРЕННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ **Ошибка! Закладка не определена.**

- 2.1 Проектне управління створенням нових продуктів **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.2 Організація процесу розроблення нових продуктів **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3 Організаційні структури науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт і створення продукту **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 3 ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ТА ДОСЛІДНО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ РОБІТ СТВОРЕННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ **Ошибка! Закладка не определена.**

- 3.1 Особливості та методи генерування науково-технічних ідей нових продуктів **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.2 Науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи під час створення нових продуктів **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.3 Контроль та управління якістю НДДКР і нових продуктів **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 4 ОСВОЄННЯ ВИРОБНИЦТВА НОВИХ ПРОДУКТІВ **Ошибка! Закладка не определена.**

- 4.1 Підготовка виробництва нових продуктів **Ошибка! Закладка не определена.**
- 4.2 Освоєння підприємством продуктів, створених на інноваційній основі **Ошибка! Закладка не определена.**
- 4.3 Розрахунок комерційного потенціалу нових продуктів, створених на інноваційній основі **Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ IV КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

ТЕМА 1 СУТНІСТЬ КРЕАТИВНОСТІ В БІЗНЕСІ **Ошибка! Закладка не определена.**

- 1.1 Сутність креативного менеджменту **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2 Основні підходи до розуміння креативності **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3 Креативність як об'єкт в психологічних дослідженнях **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4 Аспекти креативності **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 2 ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСОБИСТОСТІ ЯК ВИМІР ЇЇ КРЕАТИВНОСТІ **Ошибка! Закладка не определена.**

- 2.1 Формування творчого потенціалу особистості **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.2 Вимоги до самоактуалізації особистості **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3 Методи активізації та використання творчого потенціалу особистості **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.4 Джерела креативності та їх змістовий аналіз **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 3 КРЕАТИВНІ МЕТОДИКИ – ОСНОВА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ **Ошибка! Закладка не определена.**

- 3.1 Пошук і генерація нових ідей **Ошибка! Закладка не определена.**

3.2 Види мислення.....**Ошибка! Закладка не определена.**

3.3 Евристичні методи як основа розвитку креативності**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 4 ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПІДПРИЄМСТВІ**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

4.1 Суть креативного середовища на підприємстві**Ошибка! Закладка не определена.**

4.2 Зовнішні бар'єри проявлення креативності**Ошибка! Закладка не определена.**

4.3 Механізм взаємного впливу інноваційної активності

організації і ринку**Ошибка! Закладка не определена.**

4.4 Використання теорії складних систем до організації**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 5 СТВОРЕННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ОРГАНІЗАЦІЯХ**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

5.1 Стратегія розвитку творчого потенціалу в організаціях**Ошибка! Закладка не определена.**

5.2 Креативність і рефлексивність організації**Ошибка! Закладка не определена.**

5.3 Помилки – джерело інновацій і стратегія організації**Ошибка! Закладка не определена.**

5.4 Моделі створення креативного потенціалу в організації**Ошибка! Закладка не определена.**

5.5 Управління інтелектуально-креативним потенціалом

особистості як основним економічним активом організації**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 6 УПРАВЛІННЯ КРЕАТИВНІСТЮ. **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

6.1 Сутність управління креативністю та чинники, що

впливають на її підвищення**Ошибка! Закладка не определена.**

6.2 Управління інноваційними командами**Ошибка! Закладка не определена.**

6.3 Створення креативної організації**Ошибка! Закладка не определена.**

6.4 Економічна оцінка інтелектуально-креативного потенціалу

сучасної організації.....**Ошибка! Закладка не определена.**

6.5 Організація обліку інтелектуально-креативного капіталу

інноваційно-активних організацій**Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ V СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ

РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 1 КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ

РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА.....**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

1.1 Шляхи розвитку суб'єктів господарчої діяльності**Ошибка! Закладка не определена.**

1.2 Принципи та методи інноваційного розвитку**Ошибка! Закладка не определена.**

1.3 Функції інноваційного розвитку**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 2 ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ (ОЕМУІР)**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

2.1 Концептуальна схема формування і функціонування

ОЕМУІР.....**Ошибка! Закладка не определена.**

2.2 Принципи формування ОЕМУІР**Ошибка! Закладка не определена.**

2.3 Системи ОЕМУІР та їх взаємодія**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 3 ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАРІАНТІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

ПІДПРИЄМСТВА**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

3.1 Основні напрямки розвитку ринкових можливостей

підприємства**Ошибка! Закладка не определена.**

3.2 Етапи прийняття рішень про вибір варіантів інноваційного розвитку.....**Ошибка! Закладка не определена.**

3.3 Аналіз варіантів розвитку ринкових можливостей**Ошибка! Закладка не определена.**

3.4 Проблеми у взаєминах суб'єктів інноваційного процесу**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 4 МЕТОДИ ОЦІНКИ І ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 5 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧО – ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГНУЧКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В ПРОЦЕСІ ЙОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

РОЗДІЛ VI УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

ТЕМА 1 НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ І РИЗИК В ЕКОНОМІЦІ І ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

1.1 Поняття невизначеності і ризику**Ошибка! Закладка не определена.**

1.2 Класифікація ризиків**Ошибка! Закладка не определена.**

1.3 Особисте відношення людей до ризику**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 2 ВИМІРЮВАННЯ РИЗИКУ (ІМОВІРНІСНИЙ ПІДХІД) В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

2.1 Загальні принципи аналізу ризику**Ошибка! Закладка не определена.**

2.2 Методи кількісного аналізу ризику в інноваційній діяльності**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 3 СПОСОБИ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

3.1 Класифікація способів зниження ризиків**Ошибка! Закладка не определена.**

3.2 Резервування коштів на покриття непередбачених витрат**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 4 РИЗИК ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

4.1 Поняття активу. Ризикові і безризикові активи**Ошибка! Закладка не определена.**

4.2 Поняття коефіцієнта чутливості і його застосування при формуванні інвестиційного портфеля**Ошибка! Закладка не определена.**

4.3 Ризики інвестиційних проектів і методи їх зниження**Ошибка! Закладка не определена.**

4.4 Урахування ризику при прийнятті управлінських рішень в інноваційній діяльності**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 5 ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ УРАХУВАННЯ РИЗИКУ ІННОВАЦІЙ**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

5.1 Маркетингові ризики інновацій і методи їх урахування**Ошибка! Закладка не определена.**

5.2 Екологічні ризики продуктових інновацій та їх оцінка**Ошибка! Закладка не определена.**

5.3 Методи урахування ризику інноваційної діяльності в окремій країні**Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 6 ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА**ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

6.1 Складові економічної безпеки інноваційного підприємства**Ошибка! Закладка не определена.**

6.2 Інтегральна оцінка рівня економічної безпеки інноваційного підприємства**Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ VII УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 1 ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЯКІСТЬ ТА МЕТОДИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 1.1 Основні категорії й поняття в управлінні якістю* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.2 Принципи та методи управління якістю* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.3 Номенклатура показників якості продукції і систем управління якістю* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 1.4 Місце якості в комплексі показників конкурентоспроможності* **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 2 ОЦІНКА ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ.... **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 2.1 Методи кваліметрії і їх використання* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.2 Оцінювання рівня якості продукції та послуг* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 2.3 Економічні фактори якості продукції* **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 3 ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 3.1 План робіт з управління якістю продукції та послуг* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.2 Процеси управління якістю продукції на стадії її виходу на ринок* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.3 Аудит у сфері якості.....* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.4 Вимірювання, аналіз і вдосконалення в системі управління якістю* **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 4 МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 4.1 Системи якості та їх сертифікація* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 4.2 Огляд міжнародних стандартів якості та сертифікації* **Ошибка! Закладка не определена.**

ТЕМА 5 ДЕРЖАВНА СИСТЕМА СЕРТИФІКАЦІЇ УКРАЇНИ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

- 5.1 Організаційна структура державних органів сертифікації* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.2 Схеми сертифікації продукції та послуг* **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.3 Основні принципи стандартизації продукції* **Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ VIII УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 1 СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ТА ЇХ ЗМІСТ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 2 ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ І ЕТАПИ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 3 МЕТОДИ РАНЖИРУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 4 ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 5 ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

ТЕМА 6 УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЕКТОМ **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

СТРУКТУРА КУРСУ..... **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

«Єдиний процес, який поєднує науку, техніку, економіку, підприємництво та управління – це процес науково-технічних нововведень. Це процес перетворення наукового (і технологічного) знання в фізичну реальність, яка змінює суспільство».

Джеймс Брайт, 1968 р.

ВСТУП

Вичерпання чинників екстенсивного економічного розвитку обумовлює постійне посилення уваги до пошуку нових факторів прискорення економічної динаміки, адекватних сучасному стану розвитку світової економіки. Відтак запровадження в Україні інвестиційно-інноваційної моделі економічного зростання з політичної мети перетворюється на об'єктивну необхідність, альтернативою якій є занепад національної економіки, втрата економічного, а, можливо, й національного суверенітету.

Нині йдеться вже не про доцільність чи можливість створення системи підтримки технологічних змін, а про концептуальні основи, критерії, інструменти й механізми економічної політики, яка в рамках нинішніх фінансових, структурних та інституційних обмежень була б спроможною забезпечити зростання інвестицій у технологічні зміни та належну мотивацію інноваційного підприємництва.

Економічний розвиток та престиж держави сьогодні вимірюються здатністю до швидкого та ефективного реагування на технологічні зміни шляхом активізації розробки, впровадження та поширення нововведень. Інноваційні процеси на всіх рівнях національної економіки постійно ускладнюються через прискорення темпів НТП та посилення вимог до ефективності використання обмежених ресурсів. Особливого значення в таких умовах набувають проблеми формування ефективної системи управління інноваційними процесами з метою найбільш повної реалізації наявного наукового, технічного та інноваційного потенціалу національної економіки.

Останні 10–15 років характеризувалися значними змінами у світовій економіці. Нова фаза науково-технічної революції та інтернаціоналізації потоків капіталу трансформувала головні моделі економічного розвитку. Цільовою моделлю, яку намагається впровадити більшість країн, є економіка зростання. Але на цей час такі показники, як динаміка інновацій, обсяг інвестиційних потоків поступилися місцем у рейтингах економічних оцінок факторам технологічної швидкості і концентрації, що визначають ступінь високотехнологічності зростання сучасної економіки.

Найважливішими тенденціями, які визначають перспективи будь-якої економіки, стали гуманітарні фактори - гуманітарна складова економічної моделі. У світі відбувається не просто поступовий еволюційний перехід до нового економічного укладу, а глобальна неекономічна революція, зумовлена технологічними, фінансовими та екологічними змінами, переходом на новітні ринковоємні, високопродуктивні та гнучкі види виробництва, що свідчить про домінування у світі гуманітарної економіки. Визначальними векторами зростання гуманітарної економіки стали високоінтелектуальні галузі і новітні типи виробництва, що базуються на інтелекті як основному виробничому ресурсі новітнього технологічного укладу. Наприклад, уже зараз такі країни, як Норвегія, Канада, Німеччина, Ірландія та Австрія переорієнтували свою економіку на створення і використання сучасних знань, що більш ніж на 50 % забезпечує зростання національного багатства.

Тendenції розвитку сучасної економічної науки свідчать про те, що успіх ринкових нововведень більшою мірою залежить від професіоналізму інноваційного менеджменту, ніж від досконалості технологічних рішень. Якщо під час перебування України у складі СРСР однією з головних проблем НТП вважалась недостатня реалізація науково-технічного потенціалу, що вирішувалась посиленням інтеграції науки і виробництва, то на даний момент вже гостро постає питання збереження такого потенціалу та створення умов для його поступового розвитку. Оскільки лише 18% вітчизняних підприємств впроваджують нововведення, а частка України у світовому експорті високотехнологічної продукції не перевищує 0,026%, перетворення науково-технічного потенціалу в основну рушійну силу економічного зростання можливе лише на основі формування ефективного організаційно-економічного механізму комерціалізації науково-технічних розробок. Проте таке завдання є достатньо складним навіть для розвинених країн світу, тому теоретико-методичні засади його вирішення в Україні є одним з пріоритетних завдань економіки та управління НТП.

На вирішення окреслених вище завдань і направлений підручник, який автори пропонують своєму читачеві. Підручник відповідає вимогам підготовки фахівців в галузі економіки і менеджменту інноваційної діяльності. Його мета – узагальнити досягнення світової та вітчизняної науки і практики в галузі створення, комерціалізації та споживання інновацій, допомогти студентам, аспірантам, молодим ученим, менеджерам усіх рівнів в освоєнні основ ринкового управління виробничими та підприємницькими процесами в нашій країні.

В пропонованому підручнику зроблено спробу узагальнити сучасне розуміння інновації, визначити, яку саме стратегічну місію має виконувати інноваційний розвиток у перехідній економіці, охарактеризувати сучасне становище інноваційного розвитку в Україні, передумови та перешкоди його радикальної активізації, запропонувати безпосередні важелі досягнення необхідного гатунку інноваційного розвитку.

Вітчизняна школа економіки вже має безсумнівні досягнення, яким багато в чому сприяли відповідні підручники, навчальні посібники і монографії, підготовлені українськими авторами, що використовувались при підготовці даної роботи. Автори виражають їм щиру подяку.

Підручник підготовлено на основі багаторічного досвіду роботи колективу економічного факультету Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» з підготовки фахівців за спеціальністю 8.000014 «Управління інноваційною діяльністю», 8.060309 «Менеджмент інноваційної діяльності», 8.000002 «Інтелектуальна власність», а також з маркетингу, економіки підприємства, менеджменту організацій, управління проектами та ін. На думку авторів, зміст підручника, крім прямого забезпечення нормативних дисциплін спеціальностей 8.000014 «Управління інноваційною діяльністю» та 8.060309 «Менеджмент інноваційної діяльності», зможе також надати суттєву допомогу викладачам та студентам при вивченні дисциплін інноваційного спрямування при підготовці фахівців за іншими спеціальностями економічного та менеджерського спрямування.

Підручник призначений для студентів, аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів, керівників науково-дослідних організацій, інноваційних підрозділів підприємств, менеджерів усіх рівнів.

Дане видання підготовлено у двох частинах.

Автори першої частини підручника:

ПЕРЕРВА Петро Григорович, доктор екон. наук, професор;
ІЛЛЯШЕНКО Сергій Миколайович, доктор екон. наук, професор;
ПОГОРСЛОВ Микола Іванович, канд. екон. наук, професор;
МЕХОВИЧ Сергій Анатолійович, канд. екон. наук, професор;
МАСЛАК Ольга Іванівна, канд. екон. наук, професор;
ДЮЖЕВ Віктор Геннадійович, канд. екон. наук, професор;
ЛАРКА Микола Іванович, канд. екон. наук, професор;
СОЛОЩУК Михайло Миколайович, канд. техн. наук, професор;
МАЙБОРОДА Олег Володимирович, канд. екон. наук, доцент;

КУЧИН Сергій Павлович, канд. екон. наук, доцент;
РАЙКО Діана Валеріївна, канд. екон. наук, доцент;
СУХОМЛІН Лідія Євтихіївна, канд. екон. наук, доцент;
САВЧЕНКО Ольга Ігорівна, канд. екон. наук,
ВІХЛЯЄВА Світлана Іванівна, канд. екон. наук, доцент

За участю по окремих розділах підручника:

СМОЛЯР Любов Гаврилівна, канд. екон. наук, професор (розділ III);
БОЯРИНОВА Катерина Олександрівна, канд. екон. наук, доцент (розділ III);
КАМ'ЯНСЬКА Ольга Вікторівна, канд. екон. наук, доцент (розділ III);
ДЬОМІН Олег Олексійович, канд. екон. наук, професор (розділ II);
ПОГОРЄЛОВ Сергій Миколайович, канд. екон. наук, доцент (розділ II);
КОСЕНКО Олександра Петрівна, канд. екон. наук, доцент (розділ I);
ПОГОРЄЛОВА Тетяна Олексіївна, доцент (розділ VIII); КУЧИНСЬКИЙ
Володимир Анатолійович, канд. екон. наук, доцент (розділ VI);
ГУСАКОВСЬКА Тетяна Олександрівна, канд. екон. наук, доцент (розділ V);
ЗАЙЦЕВ Юрій Іванович, канд. техн. наук, професор (розділ V).

В підготовці підручника брали також участь викладачі і аспіранти кафедри організації виробництва та управління персоналом НТУ «ХП»: В.Борзенко, Р.Нестеренко, Л.Погорєлова, О.Гуцан, Д.Крамський, Н.Ткачова, І.Гладкий, П.Нотовський, результати наукових досліджень яких та досвід викладання ними дисциплін інноваційної спрямованості були використані при створенні окремих розділів книги.

Авторський колектив буде надзвичайно вдячний читачам, що висловлять свої побажання і пропозиції, спрямовані на поліпшення структури і змісту навчального посібника. Відгуки і пропозиції можна надіслати за адресою: 61002, Харків, вул. Фрунзе, 21, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», економічний факультет.

Навчальне видання

*ПЕРЕРВА Петро Григорович
ІЛЛЯШЕНКО Сергій Миколайович
ПОГОРСЛОВ Микола Іванович
МЕХОВИЧ Сергій Анатолійович
МАСЛАК Ольга Іванівна
ДЮЖЕВ Віктор Геннадійович
ЛАРКА Микола Іванович
СОЛОЩУК Михайло Миколайович
МАЙБОРОДА Олег Володимирович
КУЧИН Сергій Павлович
РАЙКО Діана Валеріївна,
СУХОМЛІН Лідія Євтихіївна
САВЧЕНКО Ольга Ігорівна
ВІХЛЯЄВА Світлана Іванівна*

*СМОЛЯР Любов Гаврилівна
БОЯРИНОВА Катерина Олександрівна
КАМ'ЯНСЬКА Ольга Вікторівна
ДЬОМІН Олег Олексійович
ПОГОРСЛОВ Сергій Миколайович
КОСЕНКО Олександра Петрівна
ПОГОРСЛОВА Тетяна Олексіївна
КУЧИНСЬКИЙ Володимир Анатолійович
ГУСАКОВСЬКА Тетяна Олександрівна
ЗАЙЦЕВ Юрій Іванович*

Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс

Підручник

Відповідальний за випуск П.Г.Перерва

Редактор М.П.Єфремова

Комп'ютерна верстка С.М.Погорелов

План 2009р.

Підп. до друку 12.10.10. Формат 60/84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Ум. друк. арк.39,7.

Обл.-вид. арк. 41,2. Зам. № 126. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ „ХПІ”.

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 116 від 10.07.2000р.

61002, Харків, вул. Фрунзе, 21

Друк-ФО_П Воронюк В.В., м. Харків, пл. Руднєва, 4

тел. 335-07-66